

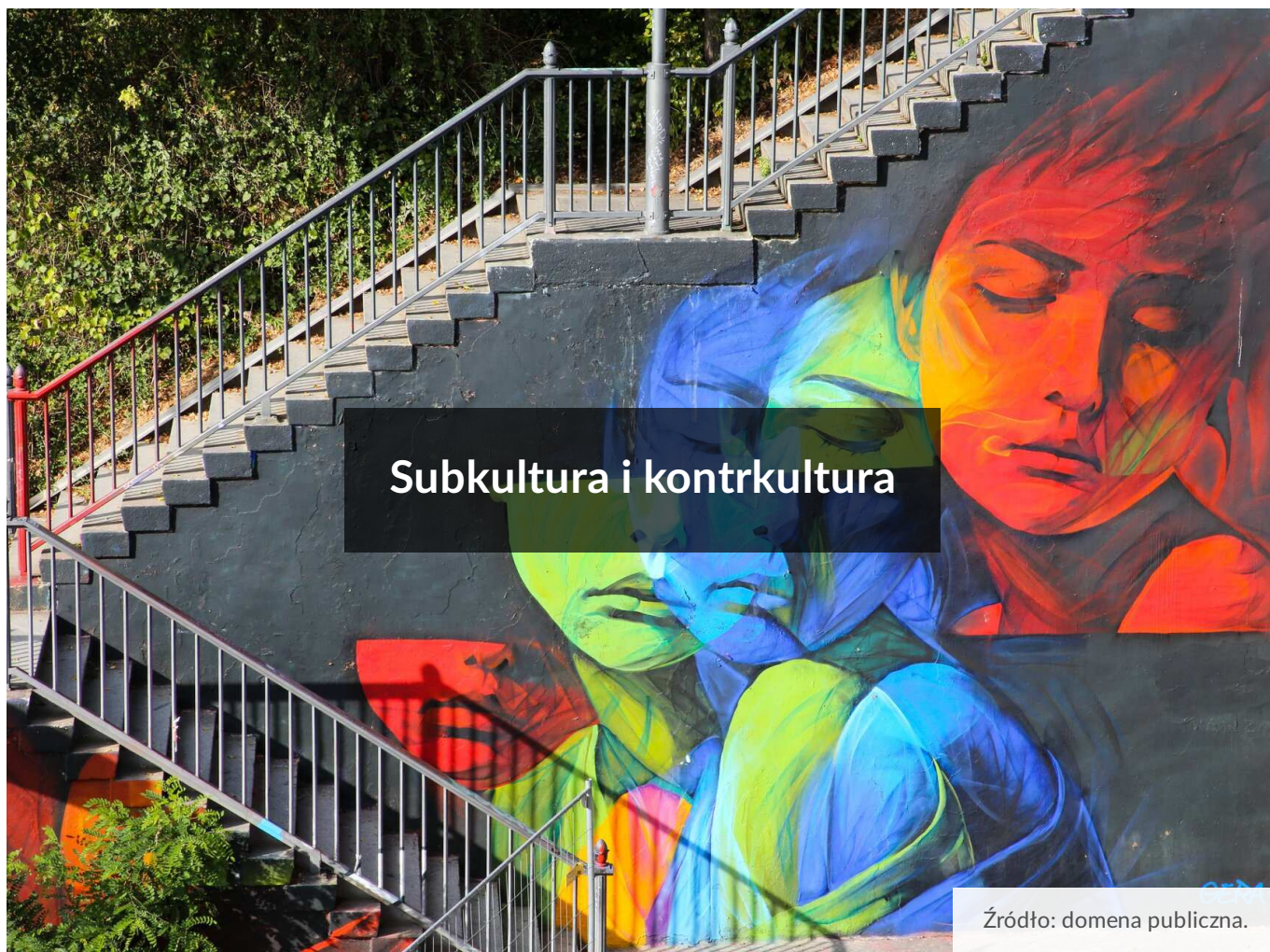
Subkultura i kontrkultura

- [Wprowadzenie](#)
- [Przeczytaj](#)
- [Audiobook](#)
- [Sprawdź się](#)
- [Dla nauczyciela](#)

Bibliografia:

- Źródło: Jerzy Doroszkiewicz, *Dzieci kwiaty PRL-u. Co robią wyśmiewani i ścigani przez milicję pierwsi polscy hipisi?*, 2.03.2016 r., dostępny w internecie: poranny.pl [dostęp 4.07.2020 r.].
- Źródło: *Encyklopedia PWN: subkultura*, dostępny w internecie: encyklopedia.pwn.pl [dostęp 21.07.2020 r.].
- Źródło: *Wycofanie (socjologia)*, dostępny w internecie: encyklopedia.biolog.pl [dostęp 29.06.2021 r.].

- Źródło: Klaudia Adamowicz, *Od subkultury do postsubkultury. Zmiany w obszarze dzisiejszej kultury alternatywnej*, „Estetyka i Krytyka”, nr 29 (2/2013), dostępny w internecie: depot.ceon.pl [dostęp 29.06.2021 r.].
- Źródło: Siergiej Iwanow, Jekatierina Szapinskaja, *Subkultury w kontekście kultury popularnej: od subkulturowego protestu do postsubkulturowego konsumpcjonizmu*, „Kultura i Społeczeństwo” 2013, nr 4, s. 102.
- Źródło: Barbara Kałdon, *Uwarunkowania i profilaktyka uczestnictwa młodzieży w subkulturach*, „Resocjalizacja Polska” 2014, nr 6, s. 48.
- Źródło: Wioletta Knapik, „Czas plemion?”, *Michel Maffesoli, Warszawa 2008 [recenzja]*, „Przestrzeń Społeczna” 2011, nr 1/2.

Subkultura i kontrkultura

Źródło: domena publiczna.

“ *Encyklopedia PWN: subkultura*

Położenie grupy w relacji do władzy, autorytetów, jej status i poczucie własnej tożsamości (np. etnicznej, zawodowej) prowadzą do wyłonienia się subkultury, której zasadniczą funkcją jest zapewnienie bezpieczeństwa i spójności grupy oraz wypracowanie układu znaczeń, pozwalającego członkom takiej grupy tolerować wymogi sytuacji, w jakiej się znajdują. W ramach subkultury kształtują się wzory zachowań i wyglądu jej uczestników, charakterystyczny język (gwara), system wartości.

Źródło: *Encyklopedia PWN: subkultura*, dostępny w internecie: encyklopedia.pwn.pl [dostęp 21.07.2020 r.].

Twoje cele

- Scharakteryzujesz pojęcie „subkultura”.
- Przeanalizujesz, do jakich znanych ci grup społecznych można odnieść to pojęcie.
- Zaprezentujesz swoje stanowisko w dyskusji na temat: „Czy i w jaki sposób subkultura może stać się elementem dominującym w kulturze?”.

Przeczytaj

Pojęcie subkultury lub podkultury nie jest pojęciem wartościującym i nie oznacza **kultury** niższej. Najczęściej kategoria ta jest używana dla wyróżnienia kultury niewielkiej zbiorowości mającej odmienne wartości i wzory zachowań, ale funkcjonującej w obrębie większej zbiorowości. Możemy np. wyróżnić subkulturę młodzieżową, subkulturę raperów czy kibiców piłkarskich.

Członkowie subkultur często wyróżniali się również ubiorem. Osoby słuchające metalu (metalowcy) często nosili jeansowe kurtki z naszytymi nazwami ulubionych zespołów.

Źródło: A metalhead in Boston, dostępny w internecie: commons.wikimedia.org [dostęp 29.09.2021 r.], domena publiczna.

Czasami subkultura bywa tworzona w opozycji do kultury większości społeczeństwa, zwanej kulturą dominującą, i programowo neguje wartości i normy powszechnie w nim obowiązujące. Poprzez kontestację odmawia udziału w akceptacji zastanej rzeczywistości (np. moralnej, społecznej, politycznej, ekonomicznej, kulturowej). Tworzy alternatywne wzory zachowań nie tylko dla siebie, ale programowo również dla całego społeczeństwa. Takie subkultury określamy mianem **kontrkultur** lub kultur alternatywnych.

Z czasem niektóre kontestacyjne wzory kontrkultury mogą stać się (przynajmniej w jakiejś mierze) wzorami dominującymi. Stało się tak z pewnymi wzorami obyczajowymi i kulturowymi wprowadzonymi przez kontrkulturę młodzieżową lat 60. i 70. XX w. w Europie Zachodniej i Ameryce Północnej.

Przykładem takiej sytuacji (oprócz większej tolerancji obyczajowej) może być zmiana we wzorcach kultury masowej, np. muzyki, jak i sztuk plastycznych, teatru. Jednak najbardziej czytelnym wzorem jest „odbudowa więzi ze środowiskiem naturalnym”, rozumianym wówczas jako „powrót do natury”, a zamienionym dzisiaj

Ważnym aspektem ruchu hipisowskiego był pacyfizm. W latach 60. protestowano przeciwko wojnie w Wietnamie.

Źródło: National Archives and Records Administration, domena publiczna.

Kres subkultur?

Socjologowie coraz częściej mówią, że skończył się czas młodzieżowych subkultur na wzór tych z lat 90. Często wskazują, że zbiorowości, z którymi identyfikuje się współczesna młodzież, brak ideologii oraz kontestacji zastanego porządku. Parafrazując tekst popularnego utworu można powiedzieć, że prawdziwych subkultur już nie ma. Warto jednak zastanowić się nad tym, czy rzeczywiście tak jest, czy może zaczęły wymykać się badaczom, którzy próbują je zrozumieć i wtłoczyć w ramy. Wszak już dawno nie są grupą docelową idei wyznawanych przez subkultury młodzieżowe.

w nowe formy prawne dotyczące ochrony środowiska.

Elementy subkultur młodzieżowych często w końcu trafiały do kultury głównego nurtu. Na paczkę chipsów trafiły atrybuty kojarzone z muzyką hip hopową.

Źródło: leigh awesome, dostępny w internecie: commons.wikimedia.org [dostęp 29.09.2021 r.].

Problem 1

Spróbuj ustosunkować się do stwierdzenia, że w młodzieży nie ma już buntu i konstestacji i żyje zbyt wygodnie, by angażować się w ruchy subkulturowe.

Czy identyfikujesz się z jakąś subkulturą? Jaką? Dlaczego?

Słownik

kultura

całokształt materialnego i niematerialnego dorobku cywilizacji ludzkiej

synkretyzm kulturowy

zjawisko mieszania się kultur i tworzenia nowej kultury, która łączy różne elementy z innych kultur

kontrkultura

forma ruchu społecznego, który odrzuca obowiązujące normy i wartości kulturowe, a w ich miejsce tworzy własne

Audiobook

Polecenie 1

Wysłuchaj audiobooka na temat pierwszych subkultur młodzieżowych w Polsce. Następnie wykonaj zadania.

Audiobook można wysłuchać pod adresem: <https://zpe.gov.pl/b/PNetL7EOK>

Pierwsze polskie subkultury

Działające w powojennej Polsce nieformalne grupy młodzieżowe zapożyczały idee i modele życia najczęściej od młodzieży Europy Zachodniej i Stanów Zjednoczonych. Tworzyły się też rodzime grupy protestującej i poszukującej młodzieży. Szukały dróg wyjścia z rzeczywistości, której nie chciały zaakceptować, od której chciały uciec, przeciw której kontestowały. Z czasem w tych grupach wytworzyła się swoista więź i podkultura danej zbiorowości. Młodzież przyjmowała określone zasady, zwyczaje, postępowania, styl życia, a także nazwę – przyjętą przez siebie lub nadaną przez innych.

Bikiniarze

Historycznie rzecz biorąc, subkulturą młodzieżową, która pojawiła się najwcześniej w powojennej Polsce, byli bikiniarze. (...) Na kształt subkultury miała wpływ przede wszystkim ówczesna sytuacja społeczno-polityczna. Początek lat pięćdziesiątych XX wieku w Polsce to okres szczerłego oddzielenia od kultury Zachodu, prześladowań politycznych i dominacji komunistycznej propagandy. W warunkach państwa policyjnego nieomal każda dziedzina życia miała być odgórnie zorganizowana – zaczynając od sfery światopoglądu, a na rozrywce kończąc.

Bikiniarze, wywodzący się głównie spośród młodzieży inteligenckiej, odrzucali oficjalnie propagowane wzorce; cenili indywidualność i osobistą wolność, starali się odróżniać od szarego tłumu. Przede wszystkim jednak byli zafascynowani wszelkimi przejawami zachodniej (głównie amerykańskiej) kultury. Zewnętrznym wyróżnikiem bikiniarskiego stylu życia był wygląd: włosy zaczesane do tyłu w plerezę, obszerne, welwetowe marynarki, kolorowe, szerokie krawaty zwane bikini, wąskie spodnie, zaprasowane na kant i sięgające do kostek, kolorowe skarpetki oraz dopełniające całości buty na grubej podeszwie, czyli „stoninie”.

W dobrym tonie było orientowanie się w aktualnych trendach popkultury Zachodu. Osoby, które mogły się pochwalić znajomością nowinek z zakresu mody, muzyki, tańca, literatury lub sztuki, cieszyły się największą atrakcyjnością w subkulturowych kręgach. Muzyką najlepiej wyrażającą tęsknoty za kolorowym, wolnym światem był jazz. (...)

Prywatki były ważnym elementem bikiniarskiego stylu życia – pozwalały na spotkanie się w swobodnej atmosferze, wymianę poglądów i dostęp do zakazanych owoców (zachodniej muzyki, tańca, mody).

(...) Zważywszy na prezentowane przez bikiniarzy rozrywkowe podejście do życia, państwo komunistyczne uznało ich za zdemoralizowany i obcy klasowo odłam młodzieży zarażonej burżuazyjną propagandą. (...) Etos bikiniarzy wyrósł na afirmacji zakazanego, dlatego zamarł, gdy to, co zakazane, stało się legalne i częściowo przynajmniej przejęte przez kulturę oficjalną.

Gitowcy

Gitowcy to zjawisko rdzennie polskie, choć występujące wśród gitowców nastawienia i rytuały, systemy wartości nie są obce różnym grupom subkulturowym z innych krajów. Chodzi tu jednak wyłącznie o takie grupy, które funkcjonują na granicy świata przestępczego. W polskich miastach subkultury przestępcze istniały już w XIX wieku. Zawsze tworzyły swój odrębny świat, niedostępny i wrogi dla obcych. W dwudziestoleciu międzywojennym bujnie rozwijała się zwłaszcza subkultura złodziejska, w której wykształcił się rodzaj slangu (kmina złodziejska), dający początek używanej między innymi przez gitowców – grypserze.

Gitowcy nie są jednak po prostu tylko grupą przestępczą. Można mówić raczej o tym, że świat przestępczy dostarcza im inspiracji oraz wzoru dla rytuału i języka. Subkultura gitowców pojawiła się jako odrębne i rozpoznawalne zjawisko na początku lat siedemdziesiątych XX wieku. Głównie w dużych miastach i przede wszystkim w środowiskach robotniczych. Stosunkowo najwięcej gitowców rekrutowało się spośród uczniów szkół zawodowych, przyzakładowych.

Chcąc podkreślić swoją grupową tożsamość, gitowcy ubierali się w ortalionowe, lekkie kurtki z kołnierzem z włóczkowego ściągacza, tak zwane szwedki, oraz spodnie zaprasowane na kant. Nosili krótkie włosy lub fryzury „na małpę”. Ważną rolę, podobnie jak u skinheadów, odgrywał tatuaż, zwłaszcza kropki na dłoniach i palcach oraz na twarzy. Najważniejszym znakiem rozpoznawczym była kropka przy lewym oku – cyngwajs. (...) Gitowcy tworzyli niewielkie, kilkunastoosobowe społeczności, akcentujące silny związek ze swoim miejscem zamieszkania. (...) Ogólnie świat według gitowców dzielił się na swoich i obcych. Podział mógł być jednak bardziej subtelny. Podstawą było rozróżnienie na ludzi – tak siebie samych nazywali gitowcy – i frajerów, jednak zdarzali się tacy, którzy nie będąc w pełni „ludźmi”, utrzymywali z nimi kontakt i stawali się wówczas „apropakami”, to znaczy „pożytecznymi obcymi”.

W każdej grupie gitowców obowiązywała hierarchia. Przywódcą bywał zazwyczaj ktoś o najdłuższym stażu w subkulturze, a zwłaszcza ten, kto miał kontakt ze światem przestępczym – z „garownikami”. Zwykle była to osoba przebywająca wcześniej w zakładzie poprawczym lub – co zdarzało się rzadziej – w więzieniu. Miarą prestiżu środowiskowego była liczba tatuaży, czyli „dziargów”. (...) Wśród gitowców obowiązywał kult siły i silnego człowieka. (...) Kobieta „z wyjątkiem matki” plasowała się na nizinach hierarchii wartości.

(...) Gitowcy jako spójna subkultura funkcjonowali w zasadzie w ciągu całej dekady lat siedemdziesiątych XX wieku. Potem przestali być, także dla młodzieży zagrożonej patologiami, atrakcyjną subkulturą. Młodzież miejska zaczęła się bowiem stykać z wzorcami dostarczonymi przez inne, coraz silniejsze i bardziej różnorodne subkultury. Innego znaczenia nabrały też podziały według zasady swój-obcy. Pewne elementy subkultury gitowców mimo to przeniknęły do innych subkultur i przetrwały na przykład w subkulturze kibiców piłkarskich i skinheadów.

Źródło: Centrum Szkolenia Policji w Legionowie, Marcei Śmiatek, *Subkultury młodzieżowe w Polsce. Wybrane zagadnienia*, 2015, dostępny w internecie: csp.edu.pl [dostęp 25.05.2020 r.], licencja: CC BY-SA 3.0.

Ćwiczenie 1

Opisz, dlaczego pierwsze polskie subkultury tak chętnie czerpały ze wzorców zachodnich.

Ćwiczenie 2

Wymień znane ci współcześnie funkcjonujące subkultury. Wymień, jakie czynniki je spajają.

Ćwiczenie 3

Scharakteryzuj wybraną subkulturę.

Sprawdź się

Pokaż ćwiczenia:

Ćwiczenie 1

Zdecyduj, czy zdanie jest prawdziwe, czy fałszywe.

Subkultura to pojęcie wartościujące i zawsze oznacza kulturę gorszą niż główna czy dominująca.

☐ fałsz

☐ prawda

Ćwiczenie 2

Przyporządkuj poniższym pojęciom właściwą dla nich charakterystykę.

odmienne zapatrywania na sztukę
i wiele innych dziedzin życia

charakterystyka nie pasuje do żadnego
pojęcia

odrzućenie systemu wartości, norm
i wzorców zachowań obowiązujących
w danej społeczności

kultura alternatywna

wzory i normy postępowania
obowiązujące w danej grupie odmienne
są od przyjętych przez ogół

subkultura

kultura oparta na przekazie
audiowizualnym, pierwszoplanową rolę
odgrywa w niej obraz

kontrkultura

Ćwiczenie 3

Wskaż, które z opisów nie odnoszą się do subkultury.

☐ Jest to kultura większości danej społeczności.

☐ Najczęściej kategoria ta jest używana dla wyróżnienia kultury niewielkiej zbiorowości posiadającej odmienne wartości i wzory zachowań, ale funkcjonującej w obrębie większej zbiorowości.

☐ Tworzona w opozycji do kultury szerszego społeczeństwa i programowo neguje wartości i normy obowiązujące powszechnie w społeczeństwie. Tworzy alternatywne wzory zachowań.

Zapoznaj się z tekstem i wykonaj polecenie.

((Jerzy Doroszkiewicz

Dzieci kwiaty PRL-u. Co robią wyśmiewani i ścigani przez milicję pierwsi polscy hipisi?

Niemal w pół wieku od początku zmian w światowej kulturze, która przybrała znaną już wcześniej nazwę hippie, wydaje się, że przeniesienie jej nad Wisłę było przede wszystkim efektem fascynacji muzyką młodzieżową. Chyba dziś nikt nie wątpi, że Polacy żyjący w połowie lat 60. XX wieku w PRL-u czuli, że ich bezpieczeństwo, 20 lat bez wojny, sławna gomułkowska »mała stabilizacja«, to za mało, by żyć pełnią życia. W czasach przedinternetowych cud fal ultrakrótkich sprawiał, że zachodnia muzyka, z szumami i trzaskami docierała do uszu młodych ludzi i w Polsce, i w Czechach, a nawet w Związku Radzieckim. Przywożone do kraju płyty ozdobione były niezwykle grafikami, a zdjęcia sławnych The Beatles prezentowały ich jako długowłosych, zarosniętych jegomościów, którzy przecież tworzyli najcudowniejszą muzykę wszech czasów. Pojawiało się też obco brzmiące słowo – hipisi. Paradoksalnie polska prasa, w całości opanowana przez komunistów, szukająca możliwości wyśmiania przywar »zgniłego Zachodu«, opisywała długowłosą młodzież żyjącą w komunach i sprzeciwiającą się wojnie tak sugestywnie, że szybko znalazła ona w Polsce naśladowców.

Źródło: Jerzy Doroszkiewicz, *Dzieci kwiaty PRL-u. Co robią wyśmiewani i ścigani przez milicję pierwsi polscy hipisi?*, 2.03.2016 r., dostępny w internecie: poranny.pl [dostęp 4.07.2020 r.].

Podaj, w jaki sposób ideologia hipisów dotarła do państw za żelazną kurtyną.

Zapoznaj się z tekstem źródłowym i wykonaj ćwiczenie.

((Klaudia Adamowicz

Od subkultury do postsubkultury. Zmiany w obszarze dzisiejszej kultury alternatywnej

Pojęcie subkultury, w najbardziej potocznym rozumieniu, nacechowane jest pejoratywnie, co tym lepiej oddaje jego polski odpowiednik – podkultura. (...) Fakt, że media, mówiąc o subkulturach, zwykle poświęcają najwięcej uwagi zjawiskom o charakterze destruktywnym, przy tym nadając im etykietę „subkultura”, sprawił, że samo pojęcie może się kojarzyć niemalże z formą patologii społecznej, odstępstwem od normy, balansującym na granicy prawa czy wręcz je przekraczającym. (...) [Milton - przyp. red.] Gordon określa subkultury jako obszary w obrębie kultury narodowej wyodrębnione w oparciu o czynniki o charakterze społecznym, jak również sposoby, w jakie zestawy cech z różnych kategorii łączą się ze sobą w obszarze danych grup. Do owych czynników można zaliczyć między innymi grupę społeczną, etniczną, miejsce zamieszkania, religię, zawód. Zróżnicowane kombinacje owych cech charakteryzują poszczególne grupy społeczne, odróżniają je od innych, tworząc zarazem ich specyfikę. I właśnie taka grupa, z całą przynależną jej kulturą, może być określona mianem subkultury.

Źródło: Klaudia Adamowicz, *Od subkultury do postsubkultury. Zmiany w obszarze dzisiejszej kultury alternatywnej*, „Estetyka i Krytyka”, nr 29 (2/2013), dostępny w internecie: depot.ceon.pl [dostęp 29.06.2021 r.].

Rozstrzygnij, czy naukowe określenie subkultury przez Milтона Gordona jest zbieżne z potocznym rozumieniem tego pojęcia. Uzasadnij swoje zdanie.

Rozstrzygnięcie:

Uzasadnienie:

Zapoznaj się z tekstem źródłowym i wykonaj ćwiczenie.

((Jekatierina Szapinskaia, Siergiej Iwanow

Subkultury w kontekście kultury popularnej: od subkulturowego protestu do postsubkulturowego konsumpcjonizmu

Powstanie i rozwój subkultur związane są z faktem, że żadne ze społeczeństw nie posiada zunifikowanego systemu wartości, wyobrażeń lub artefaktów, takich samych dla wszystkich jego członków. (...) Pojęcie subkultury jest stosowane przede wszystkim do określenia jawnego i symbolicznego oporu przed rzeczywistą lub domniemaną dominacją i tak zastosowane pomaga zrozumieć ideologiczne i materialne reakcje tak różnorodnych grup, jak mniejszości etniczne, biedni, młodzież, kobiety, „dewianci” itp. Pojęcie subkultury rozwinęło się zwłaszcza w badaniach poświęconych różnym grupom młodzieży, w których reakcje subkulturowe są najbardziej widoczne (punkci, skinheadzi, hipisi itp.).

Źródło: Siergiej Iwanow, Jekatierina Szapinskaia, *Subkultury w kontekście kultury popularnej: od subkulturowego protestu do postsubkulturowego konsumpcjonizmu*, „Kultura i Społeczeństwo” 2013, nr 4, s. 102.

Odwołując się do tekstu, wyjaśnij, dlaczego członkami subkultur są najczęściej młodzi ludzie.

Podaj dwa argumenty.

Zapoznaj się z tekstem źródłowym i wykonaj ćwiczenie.

Źródło I

((Barbara Kałdon

Uwarunkowania i profilaktyka uczestnictwa młodzieży w subkulturach

Nazwa tej subkultury wywodzi się od szalików w klubowych barwach drużyn piłkarskich, którym kibicują jej członkowie. Kibicowanie jest ważnym czynnikiem grupowej tożsamości. Początków istnienia subkultury szalikowców można szukać w Wielkiej Brytanii w latach 50. ubiegłego stulecia. Wówczas dochodziło do pierwszych bójek między kibicami, podczas których zdarzały się ofiary śmiertelne.

Źródło: Barbara Kałdon, *Uwarunkowania i profilaktyka uczestnictwa młodzieży w subkulturach*, „Resocjalizacja Polska” 2014, nr 6, s. 48.

Źródło II

((***Wycofanie (socjologia)***

Wycofanie lub rezygnacja to jeden z przejawów dewiacji społecznej w ujęciu Roberta Mertona polegający na całkowitym odrzuceniu norm społecznych lub wartości uznawanych w danym społeczeństwie. Oznacza ono też odrzucenie celów grupowych oraz środków realizacji tychże celów.

(...) Jeżeli jednak osoby wycofujące się z systemu aksjonormatywnego tworzą alternatywne normy i wartości, wówczas zachowanie takie określane jest jako bunt.

Źródło: *Wycofanie (socjologia)*, dostępny w internecie: encyklopedia.biolog.pl [dostęp 29.06.2021 r.].

Rozstrzygnij, czy opisaną subkulturę można określić jako subkulturę wycofania.

Rozstrzygnięcie: ▼

Uzasadnienie:

Zapoznaj się z tekstem źródłowym i wykonaj ćwiczenie.

((Wioletta Knapik

„Czas plemion?”, Michel Maffesoli, Warszawa 2008
[recenzja]

Ponad 20 lat temu M. Maffesoli opublikował teorię o schyłku indywidualizmu i nadchodzącym czasie plemion. (...) Wspólnoty te, w erze nowych mediów i komunikacji za pośrednictwem internetu, są ponadnarodowe i ponadklasowe. Nie mają również znaczenia wiek i cechy etniczne, które dla członków „nowych plemion” pozostają drugorzędne, ustępując miejsca uczuciom oraz wspólnej tożsamości, tworzących nową jakość więzi społecznych. Neotrybalizm stanowi nawiązanie do trybalizmu, podkreślając jednakże nie tyle wartość wspólnoty plemienną, ile wartość wspólnoty bazującej na wartościach emocjonalnych i intelektualnych. (...) Spójność grupy jest tym większa, im bardziej rzeczywiste staje się zagrożenie jej bezpieczeństwa. Potrzeba stawienia oporu wobec zagrożenia wywołuje reakcje obronne; może stać się także w sprzyjających okolicznościach motywacją do podjęcia zorganizowanych działań wspólnotowych, np. w ramach jakichś organizacji.

Źródło: Wioletta Knapik, „Czas plemion?”, Michel Maffesoli, Warszawa 2008 [recenzja], „Przestrzeń Społeczna” 2011, nr 1/2.

Wyjaśnij, dlaczego naukowcy uważają, że współcześnie subkultury zostały zastąpione przez tzw. nowoplemiona.

Dla nauczyciela

Autor: Paulina Wierzbińska

Przedmiot: Wiedza o społeczeństwie, Historia i teraźniejszość

Temat: Subkultura i kontrkultura

Grupa docelowa:

Szkoła ponadpodstawowa, liceum ogólnokształcące, technikum, zakres rozszerzony

Podstawa programowa:

Treści nauczania – wymagania szczegółowe

III. Świat i Polska w latach 1956–1970. Uczeń:

7) wyjaśnia zjawisko „kultury masowej” i powstawanie w niej osobnego nurtu kultury młodzieżowej;

Zakres rozszerzony

Treści nauczania – wymagania szczegółowe

II. Różnorodność kulturowa. Uczeń:

10) przedstawia subkultury; charakteryzuje wizję rzeczywistości jednej z nich i analizuje słabe i mocne strony tej wizji;

Kształtowane kompetencje kluczowe:

- kompetencje obywatelskie;
- kompetencje cyfrowe;
- kompetencje osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się;
- kompetencje w zakresie rozumienia i tworzenia informacji.

Cele operacyjne (językiem ucznia):

- Scharakteryzujesz pojęcie „subkultura”.
- Przeanalizujesz, do jakich znanych ci grup społecznych można odnieść to pojęcie.
- Zaprezentujesz swoje stanowisko w dyskusji na temat: „Czy i w jaki sposób subkultura może stać się elementem dominującym w kulturze?”.

Strategie nauczania:

- konstruktywizm;

- koniektywizm.

Metody i techniki nauczania:

- dyskusja;
- rozmowa nauczająca z wykorzystaniem ćwiczeń interaktywnych;
- analiza materiału źródłowego.

Formy pracy:

- praca indywidualna;
- praca w parach;
- praca w grupach;
- praca całego zespołu klasowego.

Środki dydaktyczne:

- komputery z głośnikami, słuchawkami i dostępem do internetu;
- zasoby multimedialne zawarte w e-materiale;
- tablica interaktywna/tablica, pisak/kreda.

Przebieg lekcji

Przed lekcją:

1. Uczniowie zapoznają się z treścią e-materiału, żeby w czasie zajęć móc aktywnie uczestniczyć w dyskusji i rozwiązywać zadania.
2. Uczniowie przygotowują notatki na temat kontrkultur, ich przykładów, charakterystyki etc.

Faza wstępna:

1. Nauczyciel dzieli klasę na grupy. Każda z nich wybiera subkulturę i przygotowuje prezentację na jej temat. Nauczyciel prosi, by uczniowie w prezentacjach zawarli refleksję na temat tego, czy opisywane subkultury są dalej obecne, a jeśli nie – dlaczego.

Faza realizacyjna:

1. Nauczyciel inicjuje dyskusję na temat popularności subkultur. Czy uczniowie identyfikują się z jakimiś? Co o nich myślą? Co według nich odróżnia od siebie członków subkultur?
2. Nauczyciel prosi uczniów o ustosunkowanie się do stwierdzenia przedstawionego w Problemie 1. Może zadać pytania pomocnicze dot. luki pokoleniowej, różnicy w światopoglądzie i podejściu do różnych aspektów życia.
3. Przedstawienie uczniowskich prezentacji. Po każdej z nich następuje omówienie: uczniowie mogą zadawać pytania prelegentom, weryfikować i uzupełniać informacje.

Faza podsumowująca:

1. Na zakończenie nauczyciel dokonuje oceny pracy wylosowanej grupy. Prosi o samoocenę uczniów dotyczącą współpracy w zespole oraz wykonanego zadania. Dokonuje oceny pracy wybranych uczniów.

Praca domowa:

1. Uczniowie wykonują ćwiczenia interaktywne nr 7 i 8. Przygotowują uzasadnienia poprawnych odpowiedzi.
2. Napisz krótką notatkę, uwzględniając w niej najistotniejsze informacje dotyczące zagadnień poruszanych na zajęciach.

Materiały pomocnicze:

- *Słownik myśli społeczno-politycznej*, praca zbiorowa, Wydawnictwo Szkolne PWN, Warszawa 2007.
- J. Bryła, Z. Czachór, W. Malendowski, *Leksykon współczesnych międzynarodowych stosunków politycznych*, Wrocław 2016.
- A. Antoszewski, R. Herbut, *Leksykon politologii*, Wrocław 2002.

Wskazówki metodyczne opisujące różne zastosowania multimedium:

- Przygotuj notatkę na temat tego, jak w Polsce zmieniała się rola oraz postrzeganie subkultur. Co na to wpływało? Jak oceniasz rolę subkultur współcześnie?